

Phát huy vai trò đầu tàu của Thủ đô Hà Nội trong triển khai Nghị quyết số 57-NQ/TW

ThS. PHAN HỒNG VÂN

Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Email: tranbinh0607@gmail.com

Nhận ngày 25 tháng 1 năm 2026; chấp nhận đăng tháng 3 năm 2026.

Tóm tắt: Nghị quyết số 57-NQ/TW của Bộ Chính trị xác định phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số là một trong những đột phá chiến lược nhằm tạo động lực chính thúc đẩy lực lượng sản xuất hiện đại và nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia trong kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Với vị thế là trung tâm khoa học, công nghệ của cả nước, đồng thời là địa phương tiên phong trong đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số, Thủ đô Hà Nội giữ vai trò đầu tàu dẫn dắt cả nước hiện thực hóa các mục tiêu của Nghị quyết số 57. Trước làn sóng chuyển đổi số quốc gia và áp lực cạnh tranh tri thức, công nghệ toàn cầu, Hà Nội đang bứt phá mạnh mẽ trong công cuộc chuyển đổi số, phấn đấu trở thành ngọn cờ đầu của cả nước về khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo, từng bước khẳng định dấu ấn và vị thế trong khu vực châu Á và trên thế giới.

Từ khóa: vai trò; đầu tàu; Thủ đô; Hà Nội; Nghị quyết số 57-NQ/TW.

Abstract: Resolution No. 57-NQ/TW of the Politburo identifies the development of science and technology, innovation, and digital transformation as one of the strategic breakthroughs to generate primary momentum for advancing modern productive forces and enhancing national competitiveness in the nation's era of rise. As the country's center of science and technology, and a pioneer in innovation and digital transformation, Ha Noi plays a leading role in guiding the nation toward realizing the goals set out in Resolution No. 57. Amid the wave of national digital transformation and increasing global competition in knowledge and technology, Ha Noi is making strong breakthroughs, striving to become a national leader in science, technology, and innovation, and gradually affirming its position and influence in Asia and the world.

Keywords: role; leading force; capital; Ha Noi; Resolution No. 57-NQ/TW.

1. Đặt vấn đề

Những thập niên đầu thế kỷ XXI chứng kiến sự chuyển dịch sâu sắc của mô hình tăng trưởng toàn cầu, khi tri thức, khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo trở thành nguồn lực quyết định năng lực cạnh tranh quốc gia. Trong bối cảnh Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và chuyển đổi số diễn ra mạnh mẽ, các quốc gia đứng trước yêu cầu cấp thiết phải đổi mới tư duy phát triển và nâng cao nội lực khoa học, công nghệ. Việc Bộ Chính trị ban hành Nghị quyết số 57-NQ/TW ngày 22/12/2024 về phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 thể hiện tầm nhìn chiến lược của Đảng trong việc định hình con đường phát triển nhanh, bền vững

của đất nước trong kỷ nguyên kinh tế tri thức.

Trong dòng chảy phát triển đó, Thủ đô Hà Nội giữ một vị trí đặc biệt quan trọng. Không chỉ là trung tâm chính trị - hành chính quốc gia, Hà Nội còn sở hữu hội tụ tiềm lực vượt trội về khoa học, công nghệ, nguồn nhân lực chất lượng cao và hệ sinh thái đổi mới sáng tạo năng động. Với mạng lưới dày đặc các trường đại học, viện nghiên cứu, trung tâm nghiên cứu khoa học (R&D) và doanh nghiệp khoa học, công nghệ hàng đầu cả nước, Thủ đô có điều kiện hội tụ và lan tỏa tri thức, tạo nền tảng vững chắc để dẫn dắt quá trình phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số ở quy mô quốc gia.

Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Đảng bộ

Thành phố Hà Nội khóa XVII trình Đại hội đại biểu Đảng bộ thành phố Hà Nội lần thứ XVIII, nhiệm kỳ 2025 - 2030 cho thấy Thành phố đang dẫn đầu cả nước ở nhiều chỉ số quan trọng như: Chỉ số công nghiệp công nghệ thông tin, quản trị điện tử, đổi mới sáng tạo cấp địa phương; Chỉ số đổi mới sáng tạo cấp tỉnh (PII); Chỉ số thương mại điện tử; số lượng đăng ký sáng chế. Hà Nội là một trong những địa phương đi đầu trong triển khai chuyển đổi số (đứng thứ 6 cả nước về Chỉ số chuyển đổi số cấp tỉnh) (Thành ủy Hà Nội, 2025). Những kết quả này là minh chứng rõ nét khẳng định năng lực dẫn dắt và vai trò tiên phong của Hà Nội trong lĩnh vực khoa học, công nghệ và chuyển đổi số.

Đặc biệt, Hà Nội đã chủ động xây dựng tầm nhìn phát triển mang tính đột phá, trong đó có các nhiệm vụ, giải pháp cụ thể về khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số: Xây dựng Thủ đô trở thành trung tâm khoa học, công nghệ hàng đầu cả nước, ngang tầm với các nước trong khu vực châu Á và thế giới; đóng vai trò dẫn dắt hoạt động nghiên cứu khoa học, phát triển công nghệ và đổi mới sáng tạo (Thành ủy Hà Nội, 2025).

Song hành với thời cơ lớn, Hà Nội cũng đối mặt với không ít thách thức như: chuyển đổi số chưa đồng đều giữa các lĩnh vực; năng lực hấp thụ công nghệ của doanh nghiệp còn hạn chế; nhu cầu nguồn nhân lực chất lượng cao ngày càng tăng và sức ép cạnh tranh quốc tế gia tăng. Thực tiễn đó đòi hỏi phải có nghiên cứu toàn diện nhằm làm rõ vai trò đầu tàu của Thủ đô trong triển khai Nghị quyết số 57 - NQ/TW, nhận diện rõ các điểm mạnh, hạn chế, cơ hội và thách thức.

Xuất phát từ yêu cầu lý luận và thực tiễn, bài viết tập trung phân tích cơ sở hình thành vai trò đầu tàu của Hà Nội; làm rõ vai trò tiên phong của Thủ đô thông qua các kết quả triển khai Nghị quyết số 57 - NQ/TW; đồng thời đề xuất hệ thống giải pháp nhằm tiếp tục phát huy vai trò dẫn dắt của Hà Nội trong giai đoạn tới, góp phần thực hiện thắng lợi mục tiêu phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số theo tinh thần Nghị quyết của Bộ Chính trị.

2. Cơ sở lý luận và thực tiễn hình thành vai trò đầu tàu của Thủ đô Hà Nội trong triển khai Nghị quyết số 57 - NQ/TW của Bộ Chính trị

Vai trò đầu tàu của Thủ đô Hà Nội trong triển khai Nghị quyết số 57 - NQ/TW được hiểu là vai trò dẫn

dắt, nêu gương và lan tỏa của một trung tâm lớn về khoa học, công nghệ: đi trước trong cụ thể hóa chủ trương, tổ chức thực hiện, tạo mô hình và kinh nghiệm, qua đó thúc đẩy và định hướng quá trình triển khai trên phạm vi cả nước. Vai trò này không hình thành tự phát, mà được xác lập trên cơ sở lý luận và được kiểm chứng bởi thực tiễn phát triển của Thủ đô.

2.1. Cơ sở lý luận

Khẳng định vai trò đầu tàu của Thủ đô Hà Nội trong triển khai Nghị quyết số 57 - NQ/TW trước hết cần được tiếp cận trên bình diện lý luận. Vai trò đó được hình thành từ các học thuyết khoa học, tư tưởng chỉ đạo và quan điểm nhất quán của Đảng về phát triển trung tâm, cực tăng trưởng và hiệu ứng lan tỏa, qua đó xác lập sứ mệnh của Hà Nội như đầu tàu dẫn dắt cả nước thực hiện các đột phá về khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số trong giai đoạn mới.

Theo quan điểm chủ nghĩa Mác - Lênin, trong quá trình phát triển của phương thức sản xuất và tổ chức xã hội, tất yếu hình thành những trung tâm phát triển có khả năng tập trung cao độ các nguồn lực vật chất và tinh thần, giữ vai trò chi phối và dẫn dắt sự vận động của toàn bộ hệ thống kinh tế - xã hội. Các trung tâm chính trị, kinh tế, khoa học, công nghệ không chỉ là nơi khởi phát các động lực tăng trưởng chủ yếu mà còn tạo ra hiệu ứng lan tỏa, thúc đẩy sự phát triển của các vùng, địa phương xung quanh. Trên phương diện đó, vai trò đầu tàu được xác lập như một quy luật khách quan của phát triển, có ý nghĩa quyết định đối với tốc độ, chất lượng và định hướng phát triển chung. Việc Thủ đô Hà Nội được xác định là vai trò đầu tàu vì vậy hoàn toàn phù hợp với những luận điểm cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin về tổ chức không gian phát triển và phân bổ lực lượng sản xuất trong thời kỳ hiện đại.

Tư tưởng Hồ Chí Minh tiếp tục làm sâu sắc và cụ thể hóa vai trò đặc biệt của Thủ đô Hà Nội. Trong suốt cuộc đời hoạt động cách mạng, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn dành sự quan tâm sâu sắc tới sự nghiệp xây dựng và phát triển Thủ đô. Hà Nội trong tư tưởng của Người không chỉ là trung tâm hành chính - chính trị của quốc gia mà còn là biểu tượng hội tụ tinh hoa trí tuệ, văn hóa và sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc. Ngay trong những ngày đầu tiếp quản Thủ đô, Người đã nhấn mạnh yêu cầu nêu gương, đi trước và làm trước của Hà Nội. Trong bài viết “Giữ gìn trật tự, an ninh” đăng trên

báo Nhân dân tháng 10/1954, Hồ Chí Minh khẳng định: “Cả nước nhìn về Thủ đô ta. Thế giới trông vào Thủ đô ta”, qua đó đặt ra trách nhiệm xây dựng Thủ đô “bình yên, tươi đẹp, mạnh khỏe cả về vật chất và tinh thần”. Ba chữ “Thủ đô ta” vừa thể hiện niềm tự hào, vừa hàm chứa yêu cầu chính trị đặc biệt gắn với vai trò tiên phong, gương mẫu của Hà Nội.

Hồ Chí Minh đặc biệt coi trọng vai trò của Thủ đô trong phát triển kinh tế, nâng cao dân trí, phát triển khoa học - kỹ thuật và xây dựng con người mới. Theo Người, Hà Nội phải là nơi khởi xướng những cách làm mới, sáng tạo, từ đó tạo động lực và lan tỏa tiến bộ cho cả nước. Những chỉ dẫn đó đến nay vẫn giữ nguyên giá trị lý luận và thực tiễn, trở thành cơ sở tư tưởng quan trọng khẳng định vai trò đầu tàu của Thủ đô trong sự nghiệp phát triển đất nước.

Trên cơ sở vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, Đảng Cộng sản Việt Nam đã hình thành hệ thống quan điểm, đường lối nhất quán về vai trò của Thủ đô Hà Nội trong chiến lược phát triển quốc gia, theo đó Hà Nội được xác định là trung tâm lớn, hạt nhân và chủ thể có vai trò dẫn dắt trong các lĩnh vực trọng yếu, trong đó có khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số.

Về phương diện thể chế, Luật Thủ đô (sửa đổi) năm 2024 khẳng định: “Thủ đô là trung tâm lớn về kinh tế, văn hóa, giáo dục, đào tạo, khoa học và công nghệ và hội nhập quốc tế của cả nước” (Quốc hội, 2024), qua đó xác lập cơ sở pháp lý trực tiếp cho vai trò trung tâm khoa học, công nghệ của Hà Nội.

Ở cấp độ định hướng chiến lược, Văn kiện Đại hội XIII của Đảng nhấn mạnh yêu cầu “thúc đẩy phát triển mạnh hệ thống đổi mới sáng tạo quốc gia và hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo, đẩy nhanh thành lập các trung tâm khởi nghiệp sáng tạo quốc gia, trước mắt tại Hà Nội...” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021), đồng thời xác định khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số là đột phá chiến lược quan trọng, là động lực chính cho tăng trưởng, nâng cao năng suất, chất lượng, hiệu quả, sức cạnh tranh quốc gia.

Tiếp tục cụ thể hóa quan điểm này, Nghị quyết số 57 - NQ/TW ngày 22/12/2024 của Bộ Chính trị về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia khẳng định: “Phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số đang

là yếu tố quyết định phát triển của các quốc gia” và đặt ra nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm trong thời gian tới là “Phát triển hệ thống các trung tâm nghiên cứu, thử nghiệm, các phòng thí nghiệm trọng điểm quốc gia, ... xây dựng các phòng thí nghiệm, trung tâm nghiên cứu và phát triển khoa học, công nghệ” (Bộ Chính trị, 2024). Bên cạnh đó, Nghị quyết số 15 - NQ/TW ngày 05/5/2022 của Bộ Chính trị về phương hướng, nhiệm vụ phát triển Thủ đô đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 đều khẳng định Hà Nội là trung tâm khoa học, công nghệ lớn của cả nước (Bộ Chính trị, 2022), có khả năng hội tụ nguồn lực và tạo hiệu ứng lan tỏa. Trên nền tảng đó, các văn kiện của Đảng bộ Thành phố và Chương trình số 07-CTr/TU về đẩy mạnh phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo của Thành ủy đã cụ thể hóa mục tiêu xây dựng Hà Nội trở thành trung tâm khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo hàng đầu, từng bước vươn tầm khu vực (Thành ủy Hà Nội, 2022).

2.2. Cơ sở thực tiễn

Bên cạnh cơ sở lý luận, việc phân tích cơ sở thực tiễn có ý nghĩa quan trọng trong việc làm rõ và khẳng định vai trò đầu tàu của Thủ đô Hà Nội trong triển khai Nghị quyết số 57 - NQ/TW của Bộ Chính trị. Thực tiễn phát triển cho thấy, vai trò đó được xác lập, củng cố từ những điều kiện, lợi thế và kết quả cụ thể về vị thế chính trị - hành chính, tiềm lực khoa học và công nghệ, nền tảng kinh tế - hạ tầng và khả năng lan tỏa phát triển của Thủ đô trong giai đoạn hiện nay.

Trước hết, vai trò đầu tàu của Hà Nội xuất phát từ vị thế chính trị - hành chính đặc biệt. Là trung tâm chính trị - hành chính quốc gia, nơi đặt trụ sở của Trung ương Đảng, Quốc hội, Chính phủ và các bộ, ban, ngành Trung ương, Hà Nội có lợi thế vượt trội trong việc tiếp cận sớm, quán triệt đầy đủ và tổ chức triển khai kịp thời các chủ trương, nghị quyết lớn của Đảng và Nhà nước, trong đó có Nghị quyết số 57 - NQ/TW. Thực tiễn cho thấy, Hà Nội thường được lựa chọn là địa phương đi đầu trong thí điểm các cơ chế, chính sách mới, từ đó tổng kết thực tiễn, hoàn thiện mô hình và tạo cơ sở nhân rộng trên phạm vi cả nước. Đây là yếu tố quan trọng hình thành vai trò dẫn dắt, nêu gương của Thủ đô trong thực hiện các nhiệm vụ chiến lược.

Hai là, tiềm lực khoa học, công nghệ và nguồn nhân lực chất lượng cao là nền tảng thực tiễn trực tiếp

tạo nên vai trò đầu tàu của Hà Nội. Thủ đô tập trung mạng lưới lớn nhất cả nước các trường đại học, học viện, viện nghiên cứu, trung tâm R&D, cùng đội ngũ trí thức, nhà khoa học, chuyên gia đầu ngành trong nhiều lĩnh vực. Lợi thế này cho phép Hà Nội đi trước trong nghiên cứu khoa học, phát triển công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số. Thực tiễn triển khai cho thấy, Hà Nội không chỉ là nơi hình thành nhiều công trình nghiên cứu, sản phẩm công nghệ có giá trị mà còn giữ vai trò trung tâm trong kết nối viện - trường - doanh nghiệp, thúc đẩy chuyển giao, ứng dụng và thương mại hóa kết quả nghiên cứu phục vụ phát triển kinh tế - xã hội.

Ba là, vai trò đầu tàu của Thủ đô được củng cố từ nền tảng kinh tế, hạ tầng và hệ sinh thái đổi mới sáng tạo tương đối đồng bộ. Với quy mô GRDP thuộc nhóm dẫn đầu cả nước và cơ cấu kinh tế chuyển dịch theo hướng hiện đại, Hà Nội là một trong những động lực tăng trưởng quan trọng của nền kinh tế quốc gia. Hạ tầng đô thị, hạ tầng giao thông, hạ tầng số và hạ tầng khoa học, công nghệ tiếp tục được đầu tư, tạo điều kiện thuận lợi cho phát triển kinh tế tri thức và kinh tế số. Cùng với đó, hệ sinh thái đổi mới sáng tạo từng bước được hình thành với sự tham gia của chính quyền, doanh nghiệp, viện - trường và cộng đồng khởi nghiệp, cho phép Hà Nội triển khai sớm các mô hình phát triển mới và thu hút mạnh mẽ các nguồn lực trong và ngoài nước.

Bốn là, vai trò hạt nhân liên kết vùng và lan tỏa phát triển là biểu hiện rõ nét của vị thế đầu tàu của Hà Nội. Là trung tâm của vùng Đồng bằng sông Hồng, Hà Nội giữ vai trò kết nối, điều phối và lan tỏa các động lực phát triển tới các địa phương trong vùng và cả nước. Nhiều mô hình, cách làm hiệu quả trong phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số được Hà Nội triển khai đã tạo hiệu ứng lan tỏa tích cực, trở thành kinh nghiệm thực tiễn để các địa phương khác học tập, vận dụng. Qua đó, vai trò đầu tàu của Thủ đô trong triển khai Nghị quyết số 57-NQ/TW tiếp tục được khẳng định vững chắc trong bối cảnh phát triển mới.

3. Khẳng định vai trò đầu tàu của Thủ đô qua kết quả triển khai các nhóm nhiệm vụ của Nghị quyết số 57 - NQ/TW

Thực tiễn triển khai Nghị quyết số 57 - NQ/TW của Bộ Chính trị tại Thủ đô Hà Nội cho thấy vai trò đầu tàu

của Thành phố không chỉ được thể hiện ở quy mô, nguồn lực hay vị thế chính trị - hành chính đặc biệt, mà quan trọng hơn ở năng lực tổ chức thực hiện, điều phối liên ngành và tạo hiệu ứng lan tỏa thông qua các nhóm nhiệm vụ trọng tâm. Trên cơ sở bám sát chỉ đạo của Trung ương, Hà Nội đã chủ động cụ thể hóa Nghị quyết thành hệ thống nhiệm vụ đồng bộ, qua đó từng bước khẳng định vai trò dẫn dắt trong phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số.

Thứ nhất, vai trò đầu tàu của Hà Nội trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo và điều hành triển khai Nghị quyết số 57 - NQ/TW.

Ngay từ đầu năm 2025, Ban Thường vụ Thành ủy Hà Nội đã ban hành kịp thời các văn bản chỉ đạo và kiện toàn Ban Chỉ đạo 57 Thành ủy nhằm bảo đảm cơ chế điều phối thống nhất trên toàn Thành phố. Việc tổ chức các phiên họp và giao 197 nhiệm vụ cụ thể cho các cơ quan, đơn vị, địa phương thể hiện cách tiếp cận quản lý theo mục tiêu, gắn trách nhiệm với tiến độ và kết quả đầu ra. Trên cơ sở đó, các cơ quan Đảng, Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân Thành phố đã cụ thể hóa chỉ đạo của Trung ương bằng hệ thống văn bản điều hành; đồng thời, việc theo dõi và đánh giá tiến độ thông qua Hệ thống giám sát Nghị quyết 57 góp phần nâng cao tính minh bạch, hiệu lực điều hành và khẳng định vai trò tiên phong của Hà Nội trong tổ chức triển khai Nghị quyết (Ban Chỉ đạo 57 Thành ủy, 2025).

Thứ hai, Thủ đô Hà Nội giữ vai trò đầu tàu trong hoàn thiện thể chế, cơ chế, chính sách triển khai Nghị quyết số 57 - NQ/TW.

Năm 2025, Hà Nội triển khai đồng bộ công tác hoàn thiện thể chế về khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số nhằm cụ thể hóa Nghị quyết số 57 - NQ/TW và thi hành Luật Thủ đô (sửa đổi). Thành phố đã ban hành 11 văn bản pháp quy điều chỉnh trực tiếp các lĩnh vực liên quan và tại kỳ họp ngày 29/9/2025, Hội đồng nhân dân Thành phố thông qua 07 nghị quyết quan trọng với nhiều chính sách đặc thù, vượt trội. Các nghị quyết về thử nghiệm có kiểm soát (sandbox), thí điểm Quỹ Đầu tư mạo hiểm, thành lập Sàn Giao dịch công nghệ và Trung tâm Đổi mới sáng tạo Hà Nội đã tạo khuôn khổ pháp lý mới cho triển khai các mô hình đột phá, qua đó góp phần đổi mới phương thức quản lý nhà nước và khẳng định vai trò dẫn dắt về thể chế của Hà Nội trong thực hiện Nghị quyết số 57 -

NQ/TW (Ban Chỉ đạo 57 Thành ủy, 2025).

Thứ ba, Hà Nội khẳng định vai trò đầu tàu trong triển khai chuyển đổi số.

Việc triển khai chuyển đổi số tại Hà Nội được tổ chức đồng bộ trong toàn hệ thống chính trị, với sự tham gia của các cơ quan Đảng, chính quyền, Hội đồng nhân dân và Ủy ban Mặt trận Tổ quốc. Các cơ quan Đảng tiếp tục thực hiện Đề án số 204 - ĐA/TU về chuyển đổi số trong các cơ quan Đảng, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội Thành phố Hà Nội và Kế hoạch số 11 - KH/BCĐ của Ban Chỉ đạo chuyển đổi số Thành ủy Hà Nội về triển khai thực hiện Đề án số 204 - ĐA/TU; Hội đồng nhân dân Thành phố đẩy mạnh ứng dụng công nghệ trong giám sát, tiếp xúc cử tri và điều hành kỳ họp. Ủy ban nhân dân Thành phố tổ chức triển khai các chương trình, dự án chuyển đổi số gắn với hạ tầng số, cơ sở dữ liệu dùng chung và nền tảng dịch vụ công trực tuyến, bảo đảm tính liên thông, đồng bộ giữa các cấp, các ngành.

Kết quả cho thấy toàn Thành phố hiện có 2.146 thủ tục hành chính (không còn thủ tục thực hiện thủ công), 100% được đồng bộ lên Cổng Dịch vụ công quốc gia; tỷ lệ số hóa đạt 85,89%, kết quả điện tử đạt 87,72%, thanh toán trực tuyến đạt 99,73%. Thành phố đã thực hiện ủy quyền giải quyết 357 thủ tục hành chính, đồng thời đẩy mạnh tái cấu trúc, đơn giản hóa thủ tục; triển khai phòng họp không giấy, Hệ thống điều hành tác nghiệp, Hệ thống thông tin giải quyết thủ tục hành chính và nhân rộng nền tảng “Mặt trận số”. Ở trụ cột dữ liệu, trực kết nối LGSP ghi nhận 33,6 triệu lượt kết nối, đạt 97,8% giao dịch thành công; dữ liệu mở đạt 77,78% đơn vị thực hiện và 65,5% tổng dữ liệu đăng ký, qua đó góp phần thúc đẩy phát triển chính quyền số, kinh tế số và xã hội số trên địa bàn Thủ đô (Ban Chỉ đạo 57 Thành ủy, 2025).

Thứ tư, Hà Nội đóng vai trò đầu tàu trong thúc đẩy phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo.

Vai trò dẫn dắt của Hà Nội được thể hiện rõ qua việc ưu tiên triển khai các công nghệ chiến lược và hoàn thiện đồng bộ hạ tầng, dữ liệu phục vụ chuyển đổi số. Thành phố đã triển khai Trợ lý ảo AI chatbot trên ứng dụng iHanoi, tổng đài AI 19001009 hoạt động 24/7; ứng dụng AI trong kiểm soát giao thông với gần 100 cảm biến đo đếm lưu lượng và 1.873 camera AI xử lý tại biên, đối sánh dữ liệu tại trung tâm giám sát. Hà Nội

ban hành Chiến lược dữ liệu đến năm 2030, ra mắt Trung tâm Dữ liệu chính và phát huy nền tảng LGSP kết nối, liên thông các hệ thống thông tin. Về hạ tầng số, Kế hoạch số 58/KH-UBND phát triển hạ tầng số năm 2025 và định hướng đến năm 2030 trên địa bàn Thành phố Hà Nội đặt mục tiêu phủ sóng 99% dân số, mở rộng 4G, 5G tại vùng sâu, vùng xa. Đồng thời, hệ sinh thái đổi mới sáng tạo tiếp tục được củng cố khi Chi số đổi mới sáng tạo cấp địa phương (PII) năm 2025 duy trì vị trí dẫn đầu cả nước, gắn với mạng lưới Trung tâm Đổi mới sáng tạo, AI Lab, mô hình “3 nhà”, hợp tác quốc tế và hoàn thiện các cơ chế như sản giao dịch công nghệ, sandbox, đầu tư mạo hiểm, đô thị thông minh và Trung tâm IOC (Ban Chỉ đạo 57 Thành ủy, 2025).

Thứ năm, vai trò đầu tàu của Hà Nội trong hợp tác quốc tế về khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số.

Hà Nội chủ động xây dựng các chương trình, kế hoạch hợp tác quốc tế toàn diện với các đô thị, tổ chức quốc tế, viện nghiên cứu và tập đoàn đa quốc gia có trình độ khoa học, công nghệ phát triển. Trên cơ sở triển khai Kế hoạch số 334 - KH/TU ngày 29/5/2025 của Thành ủy về công tác đối ngoại năm 2025, Kế hoạch số 356 - KH/TU của Thành ủy Hà Nội và Kế hoạch số 239/KH-UBND của Ủy ban nhân dân Thành phố Hà Nội thực hiện Nghị quyết số 59 - NQ/TW của Bộ Chính trị ngày 24/01/2025 của Bộ Chính trị về hội nhập quốc tế trong tình hình mới, Thành phố đẩy mạnh ngoại giao công nghệ, thu hút nguồn lực tri thức, tài chính và chuyển giao công nghệ, đồng thời tham gia sâu vào mạng lưới đổi mới sáng tạo toàn cầu. Thông qua các hoạt động hợp tác với Hàn Quốc, Liên bang Nga và Chương trình Phát triển Liên Hợp Quốc (UNDP), Hà Nội từng bước tiếp thu kinh nghiệm quốc tế trong quản trị công, chuyển đổi số, tăng trưởng xanh và phát triển bền vững, qua đó nâng cao năng lực tự chủ, sức cạnh tranh và khẳng định vai trò tiên phong trong hội nhập quốc tế về khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo (Ban Chỉ đạo 57 Thành ủy, 2025).

Thứ sáu, Thủ đô Hà Nội phát huy vai trò đầu tàu trong việc đưa Nghị quyết số 57 - NQ/TW đi vào thực tiễn ở cấp xã, phường, tạo nền tảng vững chắc cho vận hành mô hình chính quyền địa phương hai cấp.

Hà Nội triển khai chuyển đổi số theo cách tiếp cận

“đi trước một bước” trong thực hiện Kế hoạch số 08-KH/BCĐ57 ngày 13/8/2025 Triển khai Kế hoạch số 02-KH/BCĐTW của Ban Chỉ đạo Trung ương về thúc đẩy chuyển đổi số, qua đó hình thành mô hình thực tiễn có khả năng lan tỏa, tham chiếu cho các địa phương khi triển khai chính quyền địa phương hai cấp. Thành phố đã hoàn thành đúng hạn các nhiệm vụ nền tảng trước ngày 01/7/2025, bảo đảm kết nối mạng 100% xã, phường và số hóa 100% hồ sơ thủ tục hành chính cấp huyện còn hiệu lực. Thông qua Chiến dịch “45 ngày đêm” theo Chỉ thị số 11/CT-UBND, các vấn đề về hạ tầng, hệ thống thủ tục hành chính và chữ ký số được khắc phục; tỷ lệ hồ sơ trực tuyến tăng 38%, đồng thời lan tỏa các mô hình như dịch vụ công lưu động và chat-bot cấp xã. Kết quả đánh giá theo Kế hoạch số 02-KH/BCĐTW cho thấy đa số xã, phường đạt mức “xanh” và “vàng”, khẳng định hiệu quả tổ chức thực hiện và vai trò dẫn dắt của Hà Nội từ cơ sở (Ban Chỉ đạo 57 Thành ủy, 2025).

Như vậy, thông qua việc triển khai đồng bộ các nhóm nhiệm vụ trọng tâm theo Nghị quyết số 57-NQ/TW, Thủ đô Hà Nội đã khẳng định rõ vai trò đầu tàu trên nhiều phương diện, từ lãnh đạo, điều hành, hoàn thiện thể chế đến thúc đẩy chuyển đổi số, phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và mở rộng hợp tác quốc tế, lan tỏa ở cơ sở. Thực tiễn này cho thấy sự thống nhất chặt chẽ giữa vị thế chính trị - hành chính đặc biệt của Thủ đô với năng lực cụ thể hóa và hiện thực hóa các chủ trương lớn của Đảng. Qua đó, Hà Nội không chỉ đi đầu trong triển khai Nghị quyết số 57-NQ/TW mà còn tạo dựng và lan tỏa mô hình phát triển dựa trên khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số cho các địa phương trong cả nước.

4. Giải pháp phát huy vai trò đầu tàu của Thủ đô Hà Nội trong triển khai Nghị quyết số 57 - NQ/TW của Bộ Chính trị

Nghị quyết số 57 - NQ/TW của Bộ Chính trị đã xác định khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số là đột phá chiến lược, giữ vai trò quyết định trong nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia. Với vị thế là trung tâm lớn về khoa học, công nghệ, Thủ đô Hà Nội giữ vai trò đầu tàu trong hiện thực hóa Nghị quyết số 57.

Tuy nhiên, thực tiễn cho thấy việc phát huy vai trò này còn một số hạn chế, như hoàn thiện thể chế, cơ chế,

chính sách chưa đồng bộ; phối hợp liên ngành còn bất cập; chất lượng tham mưu, dự báo và nguồn nhân lực công nghệ cao chưa đáp ứng yêu cầu; kỹ năng số và tư duy đổi mới sáng tạo của một bộ phận cán bộ, công chức còn hạn chế; cơ sở dữ liệu dùng chung, nhất là ở cấp xã, thiếu liên thông và khai thác chưa hiệu quả. Những hạn chế đó đặt ra yêu cầu phải có hệ thống giải pháp đồng bộ, khả thi nhằm phát huy đầy đủ hơn vai trò đầu tàu của Thủ đô trong triển khai Nghị quyết số 57 - NQ/TW.

Thứ nhất, tăng cường vai trò lãnh đạo của các cấp ủy đảng; nâng cao hiệu lực chỉ đạo, điều hành và giám sát của Ban Chỉ đạo Nghị quyết số 57; đồng thời phát huy năng lực tổ chức thực hiện của chính quyền Thủ đô.

Vai trò đầu tàu của Thủ đô Hà Nội trước hết được thể hiện ở năng lực lãnh đạo chính trị, chỉ đạo thống nhất và tổ chức thực hiện hiệu quả. Các cấp ủy đảng cần quán triệt sâu sắc tinh thần Nghị quyết số 57 - NQ/TW, trong đó Ban Chỉ đạo 57 tiếp tục nâng cao hiệu quả chỉ đạo, điều hành; phát huy vai trò tham mưu chiến lược cho Ban Thường vụ Thành ủy; tăng cường điều phối liên ngành, chỉ đạo, kiểm tra và giám sát việc triển khai các nhiệm vụ trọng tâm của Nghị quyết số 57 - NQ/TW. Trên cơ sở đó, chính quyền các cấp cụ thể hóa mục tiêu, nhiệm vụ thành kế hoạch hành động khả thi, gắn với nâng cao hiệu lực quản trị và trách nhiệm người đứng đầu.

Thứ hai, hoàn thiện thể chế và phát huy hiệu quả các cơ chế, chính sách đặc thù để tạo đột phá cho khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo.

Luật Thủ đô (sửa đổi) năm 2024 và Luật Khoa học, Công nghệ và Đổi mới sáng tạo năm 2025 đã tạo cơ sở pháp lý để Hà Nội triển khai các cơ chế, chính sách đặc thù. Trọng tâm hiện nay là tổ chức thực hiện hiệu quả nhằm chuyển hóa lợi thế thể chế thành động lực phát triển. Thành phố cần hoàn thiện chính sách thu hút nhân tài, thúc đẩy nghiên cứu phát triển và thương mại hóa công nghệ, hỗ trợ doanh nghiệp khoa học, công nghệ và khởi nghiệp sáng tạo, đồng thời triển khai các mô hình thử nghiệm có kiểm soát (sandbox) để tạo không gian đổi mới và hoàn thiện thể chế ở tầm quốc gia.

Thứ ba, phát triển hệ sinh thái khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo của Thủ đô theo hướng mở, liên thông và lan tỏa.

Vai trò đầu tàu của Hà Nội không chỉ nằm ở quy mô nguồn lực, mà còn ở khả năng tổ chức, kết nối và lan tỏa. Thành phố cần phát huy vai trò hạt nhân của các khu công nghệ cao, trung tâm đổi mới sáng tạo, viện nghiên cứu, trường đại học và doanh nghiệp khoa học, công nghệ; thúc đẩy liên kết nghiên cứu - đào tạo - sản xuất - thị trường, đồng thời mở rộng hợp tác quốc tế trong nghiên cứu khoa học, chuyển giao công nghệ và đổi mới sáng tạo. Trên cơ sở đó, từng bước hình thành các cụm đổi mới sáng tạo có khả năng kết nối vùng, quốc gia và quốc tế, góp phần xây dựng mạng lưới đổi mới sáng tạo, trong đó Hà Nội giữ vai trò trung tâm điều phối và dẫn dắt.

Thứ tư, phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao, coi đây là trụ cột quyết định để Hà Nội thực hiện vai trò đầu tàu.

Phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số suy cho cùng là phát triển con người. Hà Nội cần có chiến lược dài hạn về đào tạo, thu hút và sử dụng hiệu quả đội ngũ cán bộ khoa học, công nghệ, chuyên gia và lực lượng lao động số. Cùng với nâng cao chất lượng đào tạo đại học, cần xây dựng cơ chế đãi ngộ đủ sức cạnh tranh để thu hút chuyên gia trong và ngoài nước, đồng thời bồi dưỡng đội ngũ lãnh đạo, quản lý có tư duy đổi mới, năng lực số và khả năng thích ứng cao.

Thứ năm, đẩy mạnh chuyển đổi số toàn diện trong quản lý nhà nước và các lĩnh vực kinh tế - xã hội, lấy người dân và doanh nghiệp làm trung tâm.

Hà Nội cần tiếp tục đi đầu trong xây dựng chính quyền số, đô thị thông minh, phát triển kinh tế số và xã hội số. Việc triển khai Đề án 06 của Chính phủ phải được gắn kết chặt chẽ với mục tiêu của Nghị quyết số 57 - NQ/TW, coi dữ liệu dân cư, định danh và xác thực điện tử là nền tảng quan trọng cho quản trị hiện đại. Chuyển đổi số không chỉ nhằm nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước, mà còn phải tạo môi trường thuận lợi để người dân và doanh nghiệp trở thành chủ thể và động lực của đổi mới sáng tạo.

Thứ sáu, tăng cường sơ kết, tổng kết thực tiễn, rút kinh nghiệm nhằm phát triển lý luận và lan tỏa mô hình từ Thủ đô ra cả nước.

Một tiêu chí quan trọng phản ánh vai trò đầu tàu là khả năng tạo dựng và lan tỏa các mô hình phát triển có giá trị tham khảo. Hà Nội cần chú trọng sơ kết, tổng

kết có hệ thống các mô hình, sáng kiến trong phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số; kịp thời rút ra bài học kinh nghiệm, kiến nghị hoàn thiện chủ trương, chính sách. Quá trình này phải gắn với mục tiêu phát triển nhanh, bền vững, bảo đảm hài hòa giữa tăng trưởng kinh tế, tiến bộ xã hội, bảo vệ môi trường và ổn định chính trị - xã hội, qua đó khẳng định vai trò nêu gương và lan tỏa của Thủ đô trong triển khai Nghị quyết số 57 - NQ/TW.

5. Kết luận

Phát huy vai trò đầu tàu của Thủ đô Hà Nội trong triển khai Nghị quyết số 57-NQ/TW là yêu cầu khách quan xuất phát từ vị thế, tiềm lực và trách nhiệm chính trị đặc biệt của Thủ đô trong chiến lược phát triển quốc gia. Việc triển khai đồng bộ các giải pháp trên sẽ tạo nền tảng để Hà Nội thực sự trở thành trung tâm khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số hàng đầu cả nước, qua đó hình thành động lực lan tỏa mạnh mẽ, góp phần thực hiện thắng lợi các mục tiêu phát triển của Việt Nam trong kỷ nguyên mới./

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban Chỉ đạo 57 Thành ủy. (2025). *Báo cáo Đánh giá việc thực hiện Nghị quyết số 57 - NQ/TW ngày 22/12/2024 của Bộ Chính trị; các nhiệm vụ trọng tâm cuối năm 2025 và năm 2026.*
2. Bộ Chính trị. (2024). *Nghị quyết số 57 - NQ/TW ngày 22/12/2024 về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia.*
3. Bộ Chính trị. (2022). *Nghị quyết số 15 - NQ/TW ngày 05/5/2022 về phương hướng, nhiệm vụ phát triển Thủ đô Hà Nội đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045.*
4. Đảng Cộng sản Việt Nam. (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, T.I.
5. Quốc hội. (2024). *Luật Thủ đô ngày 01/01/2025.*
6. Thành ủy Hà Nội. (2021). *Chương trình số 07 - CT/TU về đẩy mạnh phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo trên địa bàn thành phố Hà Nội giai đoạn 2021 - 2025.*
7. Thành ủy Hà Nội. (2025). *Báo cáo chính trị số 858 - BC/TU ngày 29/9/2025 của Ban Chấp hành Đảng bộ Thành phố Hà Nội khóa XVII trình Đại hội đại biểu Đảng bộ Thành phố Hà Nội lần thứ XVIII, nhiệm kỳ 2025 - 2030.*